

Insaiderite ja lähikondsetega seotud kohustused ja riskide maandamine

Andres Siigur ja Kerstin Pilt

5. detsember 2008

Konfidentsiaalne

TARK & Co

LOZE
GRUNTE
& CERS

SUTKIENE
PILKAUSKAS
& PARTNERS

In strategic cooperation with Law Firm Vlasova, Mihail & Partners

Insaiderite ja lähikondsetega seotud emitendi peamised kohustused

- Insaiderite teavitamine nende kohustustest
- Siseteabe konfidentsiaalsuse tagamine
- Juurdepääsu kontrollimine siseteabele
- Siseteabe avalikustamine selle lekkimisel
- NE-st (Nõuded Emitentidele) tulenevate nõuete täitmise tagamine insaiderite ja lähikondsete poolt

Mis on mis? Kes on kes? Mida peaks tegema?

- VTS-ist ja NE-st tulenevate insaiderite ja lähikondsete kohustustest osad kehtivad ainult insaiderite suhtes, teised aga olenemata siseteabe valdamisest.
 - Siseteabe väärkasutuse keelu rikkumise eeldusteks on siseteabe kasutamine ja seda saab rikkuda ainult insaider.
 - NE-st tulenevad piirangud emitendi väärtpaberitega tehingute tegemisel on kohustatud isikuteks emitendi juhatuse, nõukogu liikmed ja prokurist ning nende lähikondsed (seega mitte kõik insaiderid ning osad isikud, kes ei ole insaiderid) ning oluline ei ole tehingu seotus siseteabega.

Siseteave on...

- avalikustamata täpne teave, mis
- puudutab otseselt või kaudselt **finantsinstrumenti** või selle **emitenti**
- mis avalikustatuna võib tõenäoliselt **oluliselt** mõjutada finantsinstrumendi **hinda** (VTS § 188⁴)

Siseteabe väärkasutamine on keelatud.

VTS-i mõistes on siseteabe väärkasutamine siseteabe alusel tehtud tehingute tegemine, soovitude andmine tehingute tegemiseks ja siseteabe avaldamisega 3-le isikutele nn “*insider trading*” st. kauplemine emitendi väärtpaberitega ja nendega seotud finantsinstrumentidega kas insaideri poolt või tema antud soovitude alusel.

Oluline on eristada üldist ärilist laadi siseteavet või ärisaladust VTS-is käsitletavast siseteabest!

Insaiderid...

- isikud (nii füüsilised kui juriidilised), kes valdavad siseteavet
 - emitendi juhtimis- või järelevalveorgani liikmena,
 - osaluse tõttu emitendis (näit. tuumikaktsionär), või
 - töö, elukutse või kohustuste tõttu(juriidilisest isikutest insaiderite puhul on insaideriteks ka füüsilised isikud, kes osalevad tema otsustusprotsessis)
- siseteavet valdavad ja sellest teadlikud olevad kolmandad isikud (VTS § 188⁵).

Insaiderid eristatakse lähtuvalt nende juurdepääsust siseteabele kas:

- **püsivad ehk alalised** insaiderid; ja
- **mittealalised** insaiderid. Emitendi kohus on isikud eristada ja kanda vastavalt insaiderite nimekirja (VTS § 188¹²).

Kõigil insaideritel on üldine kohustus hoiduda siseteabe väärkasutamisest, lisaks millele on osadele alalistest insaideritest kehtestatud eraldi teavitamiskohustus.

Juhtide ja nendega seotud isikute teavitamiskohustus (1)

VTS §188¹³ alusel on emitendi juhil kohustus teavitada Finantsinspektsiooni emitendi finantsinstrumentidega tehtud tehingutest (hiljemalt 5 tööpäeval peale tehingu sõlmimist).

Emitendi juht on:

- juhatuse või nõukogu liige;
- töötaja, kes on alaline insaider ja kellel on õigus teha emitendi arengu ja äritegevuse suhtes juhtimisotsuseid.

Teavitada tuleb oma arvel tehtud tehingutest : sh. ost-müük, laen, kinge, pant....

Juhtide ja nendega seotud isikute teavitamiskohustus (2)

Tehingutest teavitamiskohustus laieneb nii emitendi juhi **lähikondsetele** (abikaasa, alaealine laps, vähemalt aasta ühist majapidamist omav isik) ja emitendiga seotud juriidilisele isikule.

Emitendiga seotud juriidiline isik on:

- seltsing või juriidiline isik, mida juhib või kontrollib juht või juhi lähedane;
- seltsing või juriidiline isik, mille juhtimist juht või juhi lähedane oluliselt mõjutab;
- seltsing või juriidiline isik, mis on loodud juhi või juhi lähedase kasuks või huvides või mille majandushuvid on olulises ulatuses sarnased juhi või juhi lähedase majandushuvidega.

Nimetatud kontrolli tuvastamisel tuleb lähtuda VTS §-s 10 sätestatust .

Emitendi teavitamiskohustuse täitmine / riskide maandamine (1)

- **Küsimused:**
 - Missugused dokumendid peavad olema olema?
 - Kuidas tõendada teavitamiskohustuse täitmist?
 - Kas insaiderid ja nende lähikondsed tegelikult teavad nende kohustusi?

NB! Teavitamiskohustus **ei ole formaalne kohustus**. Teavitamiskohustus on kohaselt täidetud, kui insaider teadvustab oma kohustusi ning on teadlik rikkumiste korral rakendatavatest sanktsioonidest.

Emitendi teavitamiskohustuse täitmine / riskide maandamine (2)

- Dokumendid: sisereeglid, lepingud, kinnituskirjad
- **Sisereeglid**
NB! Sisereeglid peavad olema kõigil emitendi tütarettevõtjatel. Kui tütarettevõtja on insaider, kuid puuduvad sisereeglid, siis võib see viidata emitendi teavitamiskohustuse rikkumisele
- Tütarettevõtja sisereeglid peavad kehtestama emitendi väärtpaberitega tehingute tegemise korra täisosanikele, juhtidele ja töötajatele.
- **Lepingud**
 - emaettevõtjaga
 - koostööpartneritega
 - juhtidega

Emitendi teavitamiskohustuse täitmine / riskide maandamine (3)

- **Leping emaettevõtjaga ja muude kontserni liikmetega**
 - (sise)teabe avaldamine emaettevõtjale ning selle käitlemine emaettevõtja siseselt
 - teavitamiskohustuse täitmine emaettevõtja suhtes
 - kohustuste edasiandmine – emaettevõtja juhtide ja töötajate teavitamiskohustus, insaiderite nimekirja pidamine
- **Lepingud koostööpartneritega**
 - objekt üldjuhul sarnaneb emaettevõtjaga sõlmitava lepinguga
 - NB! Koostööpartneriks ei tuleks pidada kitsalt sellise lepingu teist poolt, kellega sõlmitava lepinguga seotud teave on siseteave (koristusfirma!?)
- **Lepingud juhtidega**
 - Juhatuse ja nõukogu liikme lepingutes võiks reguleerida juhi kohustust teavitada oma lähikondseid ja anda emitendile pidevat infot lähikondsete (eelkõige seotud äriühingud) kohta

Emitendi teavitamiskohustuse täitmine / riskide maandamine (4)

- Paber kannatab kõike... Oluline on kohustuste sisuline täitmine ja tehnilised lahendused riskide maandamiseks:
- **Koolitus ja pidev kohustuste selgitamine**
 - ei piisa ühekordsest lakoonilisest teavitamisest / paberi allkirjastamisest;
 - vajalik pidev koolitus ja kohustatud isikute testimine
 - Kontaktisik, kelle poole pöörduda
- **Andmekandjate käitlemine ja IT**
 - Kes millisele infole juurde pääseb?
 - Kes viib missuguseid dokumente kontorist välja?
 - Mis juhtub, kui juht kaotab sülearvuti / mobiiltelefoni?

Andres Siigur
vandeadvokaat
Tel 611 0900
Faks 611 0911
E-post andres.siigur
@tarkco.ee

Kerstin Pilt
advokaat
Tel 611 0900
Faks 611 0911
E-post kerstin.pilt
@tarkco.ee